

פרשת בהר תשפ"ב

מישכמי התורה

הליכות חיים

בס"ד

ישן במלון בניגוד לרצונו, האם חייב לשלם?

שאלה

במסיבה שהתקיימה במוסד עם פנימיה, אחד מהחברים השתכר כלוט ולא ידע מה נעשה עמו. שני חבריו חמדו לצון, ובמקום להביאו לחדרו שבפנימיה להשכיבו על מיטתו, לקחו אותו לבית מלון סמוך, ושילמו עם כרטיס האשראי שלקחו מהארנק של חברים השיכור, ועזבו את המקום.

למחרת בבוקר כשהתעורר החבר, הוא הופתע לראות היכן הוא נמצא, וכשפנה לברר בקבלה איך הגיע לשם, סיפרו לו את העובדות, והראו לו במצלמות המלון מי הם חבריו שהביאו אותו, וכן סיפרו לו שחוייב בכרטיס האשראי שבע מאות שקלים עבור לינת הלילה.

כעת הוא שואל:

א. האם הוא חייב לשלם למלון עבור לינת הלילה. או שמאחר ויכל לישון בחינם בחדרו שבפנימיה, לא נגרמה לו שום הנאה מהשינה במלון?

ב. האם הוא יכול לחייב את שני חבריו לשלם לו את השבע מאות שקלים שהזיקו לו?

ג. במקרה שיצליח לשכנע את בעל המלון לפטור אותו מתשלום בגלל הנסיבות שהיו, האם רשאי בעל המלון לחייב את שני חבריו בשבע מאות שקלים?

תשובה

במקרה זה הבחור שהשתכר פטור מלשלם לבעל המלון שבע מאות שקלים עבור הלינה, ורק שני חבריו שהביאוהו חייבים בתשלום לבעל המלון.

לפיכך במציאות שנוצרה, חייבים שני החברים להחזיר לבחור שהשתכר את שבע מאות השקלים שחייבו את כרטיס האשראי שלו שלא כדין.

מקורות

כתוב בגמ' בב"ק (כ.) שאם אדם נהנה מממון חברו כגון, שאין לו היכן לגור, ולכן גר בדירת חברו העומדת להשכרה מבלי לבקש ממנו רשות - חייב הנהנה לשלם לבעל הדירה דמי שכירות כמקובל באותו מקום. ומעשהו מוגדר: זה נהנה [הגר], וזה חסר [בעל הדירה].

אולם במקרה דומה, אם הדירה שגר בה לא היתה עומדת להשכרה, בדיעבד עבור הימים שגר בהם ללא ידיעת חברו, אם לא נגרם מחמת מגוריו כל נזק לדירה - פטור המתגורר מלשלם כסף.

ומעשהו מוגדר: זה נהנה [הגר], וזה לא חסר [בעל הדירה] שקימ"ל שבאופן הזה פטור הנהנה מלשלם על הנאתו, ואדרבה זוהי מידת סדום לחייבו לשלם, כאשר בעל הממון לא נחסר ממנו מאומה, וכך גם נפסק בשו"ע חו"מ (סי' שסג, ו) וע"ש.

ונהנה כתב שם התוס' (בד"ה זה נהנה וכו') שאפילו בחצר או בבית שעומד להשכרה, אם למי שגר שם היה מקום אחר לגור ללא תמורה - גם באופן זה פטור בדיני אדם מלשלם לבעל הדירה עבור השימוש בדירתו. מאחר והוא לא נחשב "נהנה", כי היה לו מקום אחר לגור בו בחינם, לפיכך אע"פ שבעל הדירה נחסר מחמת מגוריו שם, כי אינו יכול להשכיר בימים אלו את דירתו שעומדת להשכרה, אולם מעשהו נחשב כגרמא בלבד, שפטור בדיני אדם וחייב רק בדיני שמים.

אמנם כבר ציין שם הגר"א בגמ' (ס"ק א) שכל הראשונים והפוסקים חלקו על התוס', כמבואר שם ברא"ש (פ"ב, סי' ו) בשם הרי"ף, וטוענים שאע"פ שקימ"ל שגרמא בנוזקין פטור בדיני אדם, ולכן אם אדם נעל ברשותו את דירת חברו שעומדת להשכרה, ומחמת כך נמנע מבעל הדירה להשכירה, דינו כמזיק בגרמא שפטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים. אולם בנידון דנן מכיון שאותו אדם גר בפועל בדירה, הוא נחשב כאוכל חסרונו של השני במעשיו, ולפיכך אפילו אם הוא לא נהנה ממונית מכך, כיון שהיה לו מקום אחר לגור בחינם, בכל זאת חייב לשלם לבעל הדירה את דמי השכירות מדין "אדם המזיק" בגופו, וכך נפסק להלכה בשו"ע חו"מ (סי' שסג, ו), וכפי שביאר זאת שם הסמ"ע (ס"ק יז) וע"ש.

מדוע חייבים לשלם לבעל המלון מדין אדם המזיק

לאור האמור, בנידון דנן שהשיכור השתמש בפועל בחדר המלון שעמד להשכרה, מעשהו נחשב כאוכל חסרונו של בעל המלון בגופו, שמחמתו אינו יכול להשכיר את החדר לאחרים. לפיכך אע"פ שהיה לו מקום אחר לגור בו דהיינו בפנימיית המוסד, בכל זאת מאחר וחייבו הוא מדין מזיק, ולא מדין נהנה, מגיע לבעל המלון דמי שכירות חדר, שבמלון זה מחירו - שבע מאות שקלים ללילה. וטענת המשתמש שהדבר נעשה בעת שהיה שיכור, וממילא נחשב כשוטה שהזיק שפטור כמבואר במשנה בב"ק (פז.) - אינה טענה. כי כבר פסק הרמב"ם בהל' חובל ומזיק (א, יא) שדין זה נאמר רק במי שהינו שוטה מעצם טבעו, או ילד קטן שהזיק, משא"כ אדם שפוי שהכניס את עצמו למצב של שיכרות - חייב לשלם, כי פשע בכך שגרם לעצמו להיות במצב שיוכל להזיק לאחרים, ונחשב כעין תחילתו בפשיעה וסופו באונס שחייב לשלם גם בדיני אדם.

למה רק שני החברים חייבים לשלם

אולם לדינא, אע"פ שודאי שמדין מזיק חייבים לשלם לבעל המלון עבור ההשתמשות בחדר שעומד להשכרה, אולם רק שני חבריו שהביאו את השיכור למלון נחשבים המזיקים ולא השיכור. ואין הנידון דנן דומה כלל לדברי הרמב"ם שחייב את השיכור לשלם על ניזקו.

והחילוק הוא, שבנידון הרמב"ם השיכור הזיק מחמת עצמו כלומר, שבעת שכרותו שבר והזיק לממון הזולת, ולכן דינו כאדם המזיק הרגיל. ואע"פ שכשהזיק לא ידע מה עושה, בכל זאת איננו נחשב כשוטה שהזיק, מאחר והוא אשם בכך שהכניס את עצמו בפשיעתו למצב שיהיה חסר דעת, ויוכל להזיק לממון אחרים ללא כל אחריות ושמירה על עצמו.

מה שאין כן בנידון דנן, שני חבריו שלקחוהו בידם והניחוהו בניגוד לדעתו ולרצונו במיטת המלון - הם בלבד המזיקים, ומעשיהם נחשב כמו שלקחו קורה או אבן גדולה מהרחוב ושמנו אותה במיטה שבמלון. וכשם שאם היו לוקחים את השיכור וזורקים אותו בכח על חלון הראווה של המלון וכתוצאה מכך החלון היה נשבר, ברור שרק הזורקים חייבים לשלם עבור החלון, והשיכור שלא ידע כלל מה נעשה עמו נחשב כאבן עמה הזיק לחלון הראווה. כך בדיוק בנידון דנן כשלקחו את גוף השיכור, והניחוהו על המיטה העומדת להשכרה, שהתבאר בפוסקים שמעשה זה נחשב כאדם המזיק, וכאוכל חסרונו של חברו בפועל. ולכן ברור שרק שני חבריו חייבים מדין אדם המזיק.

ומאחר ובפועל הם שילמו זאת שלא מכספם הפרטי אלא באמצעות כרטיס האשראי של חברים השיכור, אותו לקחו מארנקו שלא כדין, חייבים הם להחזיר לו את שבע מאות השקלים שהוציאו ממנו שלא כדין.

מסרים ורעיונות בפרשת השבוע

חומרת אונאת דברים

כתוב בפרשה (כה, ז') "לא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלוקיך" ופי' רש"י וז"ל: כאן הזהיר על אונאת דברים, שלא יקניט את חברו, ולא ישיאנו עצה שאינה הוגנת, לפי דרכו והנאתו של היועץ [ולענ"ד במקרה זה, יעבור המייעץ גם על איסור "לפני עיור לא תתן מכשול"]. ואם תאמר - מי יודע אם התכוונתי לרעה? לכך נאמר "ויראת מאלוקיך" שיודע מחשבות הוא וכו' עכ"ל רש"י שם.

ההגדרה ההלכתית ל"גזל זמן" או "לגזל שינה"

המשנה, והגמ' בב"מ (נח, ט.) והשו"ע חו"מ (סי' רכח) האריכו לבאר את גדרי הלכות איסור אונאת דברים, והאופנים השונים בהם עוברים על איסור זה. והצד השווה שבהם הוא - גרימת צער לזולת שלא כדין. ולכן גם מה שמציין בספר מסילת ישרים אופנים שיש

בהם "גזל שינה" או "גזל זמן הזולת" כוונתו היא - לאיסור תורה של אונאת דברים, שגורם צער לזולת שלא כדין. כי איסורי גזל או גניבת ממון שנלמדים מהפסוקים "לא תגזול" או מהפסוק "לא תגנובו" הינם רק כאשר הגזלן מוציא ממון מרשות בעליו שלא כדין, ואינם קיימים באופנים שלא לוקחים ממון מהזולת.

הסיבה לחומרה המיוחדת שבאונאת דברים

והוסיפה שם הגמ' בשם רבי אלעזר, שיותר חמור האיסור של אונאת דברים, מהאיסור של גניבת ממון. מאחר ובלקיחת ממון - הגנב לא פוגע בנגב עצמו אלא רק מחסר את ממונו. משא"כ באונאת דברים המאנה - פוגע, מצער, ומבייש את האדם עצמו, למרות שלא לוקח ממנו את ממונו. ולכן אמר רב חסדא שם בגמ': שלאחר חורבן בית המקדש - כל השערים שבשמים ננעלו, חוץ משערי אונאה. ולכן כשאדם מצער בדבריו או במעשיו את זולתו, אם יצעק המתאנה לקב"ה מחמת שציערו אותו - הקב"ה נענה לו מיד. ולרוב חומרת הדבר, במקרים אלו הקב"ה מעניש בעצמו את המצער במלוא החומרה, ואינו מסתפק להענישו ע"י שליח, שאז העונש היה קל יותר וע"ש בגמ'.

והנה דברי רבי אלעזר, ורב חסדא, למרות שנראה כאילו הם רק בגדר הנהגות ראויות ומוסריות בלבד, אולם הם נפסקו להלכה ולמעשה עם כל חומרת לשונות הגמ' דלעיל, הן ברמב"ם בהל' מכירה (יד, יב-יג), והן בטור, ובשו"ע חו"מ (סי' רכח, א-ג) וללא כל חולק. לפיכך אשרי מי שנוהר בכך. אולם אם חלילה קרה שאדם פגע בזולתו בשגגה, וכ"ש במזיד - חייב הפוגע מיד לבקש מהנפגע מחילה וללא כל דיחוי, למרות הקושי שבדבר. כי עונשי שמים במקרים אלו חמורים במיוחד, והם ממהרים להגיע ר"ל, וכפי העובדות הרבות שקרו בהקשר לכך גם בזמן הזה.

והנה לימדו אותנו חז"ל עד כמה יש לחשב מראש כל אפשרות שלא לגרום צער לזולת, ואפילו באותם המקרים שיש מצוה, וגם חובה הלכתית לנהוג באופן שונה מהכרעתו של אחד מגדולי התלמידי חכמים שבדור, אולם אסור לגרום לו לחלילה צער נוסף מעבר לכך, וכדלהלן.

ביאור המעשה הידוע עם רבי אליעזר הגדול בתנור של עכנאי

ידוע המעשה שמובא במסכת ברכות (ט, ט), ובב"מ (טז): לגבי תנור - שנבנה מחוליות ששרפו אותן בתנור, שרבי אליעזר בן הורקנוס הגדול סובר - שאין לו דין של כלי חרס, אלא נחשב כמו בנין שאינו מקבל טומאה. וחלקו עליו שאר חכמי ישראל שבדורו והם סוברים, שדינו ככלי חרס שמקבל טומאה. ומאחר וכתוב בתורה בספר שמות (כג, ד) "אחרי רבים להטות", נפסקה ההלכה כחכמים שתנור זה טמא. אולם רבי אליעזר נשאר איתן בדעתו ולא נכנע להכרעת חכמים. ולכן שרפו החכמים את כל הטהרות שטיהר ר"א בתנור זה, ונידו אותו על כך שלא ביטל את דעתו לחכמים, וגרם להרבות מחלוקות בישראל שלא כדין. ומבואר בגמ' בב"מ שם, שמחמת צערו של ר"א, נפטר רבן גמליאל שהיה נשיא ישראל בדורו, והיה

גם גיסו, וכן כל על העולם לקה, כאשר שלישי מכל גידולי החיטה, השעורה, והזיתים נבלו מיידית באותו היום.

ולכאורה קשה, מכיון שחכמי ישראל עשו כדין, וכך גם היו מחויבים לנהוג כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל, וגם הקב"ה הסכים עמו כמבואר שם בגמ', שאליהו הנביא אמר לרבי נתן שהקב"ה אמר: "נצחוני בני" וכו', א"כ למה מגיע עונש כזה גדול לישראל, ולכל העולם? ואדרבה לכאורה ר"א הוא זה שנהג שלא כדין, בכך שלא נכנע להכרעת התורה שאמרה - אחרי רבים להטות, ולכן מגיע לו בלבד הצער מחמת מה שגרם לעצמו?

והנה קושיא חמורה זו שואל הירושלמי במסכת מועד קטן (פ"ג, הל' א) וז"ל: ולית רבי אליעזר ידע שאחרי רבים להטות? ופי' הקרבן העדה: הרי כתוב בפסוק אחרי רבים להטות, וא"כ למה חלק ועשה מעשה כדבריו עד שנידהו? ומתרץ הירושלמי: אלא שהקפיד ר"א על ששרפו טהרותיו - בפניו. ופי' קרבן העדה: אלא בגלל ששרפו טהרותיו בפניו, חשב ר"א שמעשיהם - לא לשם שמים אלא להכעיסו. שהיה להם לחוש לכבודו שהוא זקן [כלומר - ת"ח מופלג, וזקן] ולשורפו שלא בפניו - לכן לא חש למנינם [שהם רבים] עכ"ל.

הליכות והלכות בדף היומי

חומרת גרימת צער נוסף גם למי שצריך להוכיח

נמצאנו למדים, עד כמה צריך לדקדק שלא לגרום צער מיותר לאף אדם מישראל, וכל שכן שלא לתלמיד חכם. שאע"פ שצדקו חכמי ישראל שהכריעו את ההלכה כמו רובם, וטימאו את טהרותיו של ר"א, והיו מחויבים לשרפם. וכן היו חייבים ע"פ דין לנדות את ר"א שנשאר בדעתו, כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל, וגם הקב"ה הסכים להם. אם היו שורפים את טהרותיו של ר"א שלא בפניו - לא היה קורה שום נזק בעולם למרות צערו הרב של ר"א, כי הוא הפסיד לעצמו בכך שלא ביטל את דעתו לחכמים כהכרעת התורה. וברור שמקיום ההלכה כדין - לא יקרה חלילה שום נזק. אבל מכיון שהצער הנוסף שגרמו לר"א בכך ששרפו את טהרותיו בפניו, לא הגיע לר"א, וצער זה לא הועיל כלל לצורך קביעת ההלכה, לפיכך על הצער הנוסף שגרמו לר"א - לא הסכים עמו הקב"ה, ולכן היה כח לר"א להעניש את רבן גמליאל שנתן רשות לחכמי ישראל לעשות את מעשיהם כמבואר ברש"י בב"מ שם, ולגרום צער ונזק ממוני רב לכל העולם.

והנה חז"ל כתבו לנו זאת כדי שנלמד מכך הוראה מעשית, הן כהורים ביחס לחינוך ילדינו, והן כמורים לגבי חינוך התלמידים או כלפי התנהלות של מורה מסוים וכו'. וכן בכל מקום שישנה הצדקה וחובה הלכתית לרב, לבית הדין, לגבאי ביהכ"ס, מנהלים ולכל אדם אחר להעיר, ואפילו לפעמים גם לגעור בעושה העוולה. אולם חייבים לחשוב תחילה, אולי ניתן לעשות זאת בצנעה מבלי שהדבר יתפרסם ברבים, ואפילו אם צריך למחות ברבים, אולם אם עדיין ניתן לעשות זאת באופן שיגרם לעושה העוולה פחות צער או בושה - אסור בשום אופן להוסיף לו צער ובושה למרות שנהוג שלא כראוי. ובכל הוספת צער שלא מגיע לו - עוברים על

יבמות סט:

פתיון לתפיסת גנב

שאלה

מנהל מוסד תורני מעוניין באדם אמין שומר תו"מ שישמש כעוזרו לצורך מטלות שונות בתחום הכספים. ולכן הוא מעוניין לבדוק את המתראיינים ע"י שבזמן שהמתראיין יבוא למשרדו לראיון, המנהל יצא מהחדר בתואנה מסוימת לחמש דקות, וישאיר את מגירתו פתוחה כשבתוכה שטרות כסף רבים, וכשיחזור לחדרו יבדוק האם המרואיין לקח מהכסף.

ושאלתו היא, האם מותר לו לעשות כך או שיעבור על איסור לפני עיוור לא תתן מכשול?

תשובה

בנידון השאלה - אין לעשות את ניסיון זה, אפילו אם לפני שינסה את המרואיין בעל המוסד יפקיר את הכסף שנמצא שם בפני ידידיו.

אולם אם ממילא יש בחדרו או במגירתו כסף או רכוש אחר - רשאי המנהל לכתחילה לעזוב את חדרו למספר דקות כדי לנסותו, ואינו צריך לנעול את המגירה או להפקיר את כספו לפני כן. וכמו כן, אם ישנן מצלמות נסתרות בחדרו - אינו צריך לכבותן לפני הראיון.

מקורות

שאלה דומה נשאל בשו"ת תורה לשמה (ס' תו) המיוחס לבן איש חי זצ"ל, והביא שם בתשובתו מספר ראיות לאיסור. ואחת מראיותיו הינה, מהגמ' ביבמות (טו): לגבי כהן נשוי שלא נולדו לו ילדים,

וחשש שימות ואשתו תזדקק להתייבם לאחיו. ולכן נתן לה גט ואמר לה: הרי זה גיטך, אלא שהגירושיך יחולו בפועל שעה קודם פטירתך. נמצא ששעה לפני מותו - אשתו כבר התגרשה ממנו, ותהיה פטורה מלהתייבם כי איננה אלמנה.

וכתוב שם בגמ', שנאסר על אשה זו לאכול בתרומה מיד כשנתן לה את הגט, למרות היותה עדיין אשת כהן, מאחר וחוששים מעתה שמא ימות בעלה בשעה הקרובה, ונמצא שאכלה תרומה בהיותה כבר גרושה. וזאת אע"פ שבזמן שאכלה את התרומה יש לבעלה חזקה של אדם חי. ומוכיח מכאן בשו"ת תורה לשמה, שיש לחשוש תמיד שמא מחמת מעשיו יגרום שיעשה אדם אחר איסור. ולכן גם בנידון השאלה דנן, מכיון שיש לחשוש שמא המרואיין לא יעמוד בניסיון ויקח בגניבה את הכסף, נמצא שמניח הפיתיון הכשיל באיסור וע"ש.

החילוק שבין הנידון בגמ' ביבמות, לאיסור לפני עיוור

ולא זכיתי להבין את דבריו. שהרי במקרה של הכהן, בנתינת הגט הוא אינו עושה שום מעשה המכשיל את אשתו באיסור, שהרי בנתינת הגט מצד עצמה - אין איסור. וכמו כן בגמ' מדובר גם כאשר הבעל לא נתן לה בידיו לאכול את התרומה, אלא אפילו כשאינו בבית והאשה לוקחת מעצמה את התרומה לאכול, שגם במקרה זה אסור לה לאכול את התרומה. כך שסיבת איסור האכילה אינו קשור כלל לבעל. אלא שבגלל קדושת התרומה, אסרו עליה חז"ל לאכול תרומה כדי שלא ייווצר אפילו חשש רחוק שאדם זר יאכל תרומה. אבל בנידון דומה שאינו קשור לאכילת תרומה או קדשים, ודאי שלא נחשוש שמא אדם חי שיש לו חזקת חיים ימות לפתע. והרי לא אסרו על כהן להיכנס לבית או לבהכנ"ס וכדו' שמא לפתע ימות שם אדם, וע"י כך יטמא הכהן.

ולכן אין הנידון הנ"ל דומה כלל לאיסור לפני עיוור בו נתן האדם בפועל לנזיר כוס יין לשתות, ונמצא שע"י מעשהו הוא גורם כעת מכשול לנזיר שמעוניין עכשיו בשתיית היין או שקרוב לודאי שישתה את היין כשיהיה כוס היין בידו.

המקור לאסור את הנסיון בנידון השאלה

אמנם לדינא - לענ"ד צודק בעל השו"ת תורה לשמה, ואכן ישנו חשש בנידון השאלה דנן לאיסור של לפני עיוור. והראיה לכך היא מהגמ' בקידושין (לב). שרב הונא רצה לנסות את בנו רבה האם הוא כעסן, וכיצד הוא מתנהג בשעת כעסו, לפיכך קרע בפניו בגדים בזמן שהבן כעס, כדי לבחון האם בנו יגער באביו או שיבליג. ומקשה שם הגמ', ואולי הבן יכעס על אביו ויכשל בכיבוד אב, וממילא יעבור רב הונא על איסור "לפני עיוור לא תתן מכשול"? ותירצה הגמ', שלפני עשיית הנסיון רב הונא מחל על כבודו.

והקשו שם התוס' (בד"ה ומחיל) והריטב"א, למרות שרב הונא מחל על כבודו, אבל הבן לא ידע מכך, א"כ אביו מכשילו באיסור המבואר בקידושין (פא): לגבי מי שהתכוון לאכול בשר חזיר והתברר לו שאכל בשר שהיה כשר, שמדין תורה צריך החוטא לעשות תשובה, ולבקש מה' מחילה על מעשהו, וא"כ רב הונא הכשילו באיסור זה? ותירצו התוס', שרב הונא הודיע לבנו לפני כן שמוחל על כבודו. ולדעת הריטב"א - לא צריך להודיע על כך לבן, משום שהלאו של לפני עיוור נקרא - "לאו כולל", ולא מחמירים בו כל כך, ומותר היה לרב הונא לעשות את הנסיון כאשר מטרתו היתה לצורך חינוכו של הבן.

נמצאנו למדים מהגמ' בקידושין, שהאיסור לפני עיוור קיים כאשר אדם עושה פעולה מעשית בפני אדם אחר שיכול לחטוא מחמתה כמו: לתת יין לנזיר, לקרוע בגד בכוונה לפני בנו בשעת כעסו של הבן כלומר, אופנים שבגלל מעשהו הוא גורם להכניס את הנזיר או את הבן לנסיון קשה שיכול להיכשל בו. לפיכך במקרים אלו, אפילו כשהנסיון נעשה לצורך חינוך או פעולה חיובית אחרת, צריך המנסה תחילה להפקיר את ממונו או למחול על כבודו כלומר, לעשות דברים שגם אם מי שמנסים אותו יכשל בניסיון - הוא לא יעבור מחמת כך על איסור. כמו כן לדעת התוס', עדיין צריך לידע אותו מראש שעומדים לנסותו, כדי שלא יכשל באיסור של נתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר כשר.

אולם אם אדם מתנהג כראוי וכהרגלו, ולא עושה שום מעשה חיובי שיש בו כדי להכשיל אדם אחר - אין הוא צריך לנקוט באמצעי מניעה מוקדמים, שאנשים אחרים לא יכשלו אם יגנובו ממנו את ממונו וכדומה.

לאור האמור בנידון השאלה, מכיון שהמנהל רוצה לעשות בכוונה מעשה שיכול להכשיל אנשים רבים בגניבה, כשרואים מול עיניהם ממון רב ללא שמירה - אסור לו לעשות כך בגלל איסור של "לפני עיוור לא תתן מכשול". ואפילו אם יפקיר מראש את ממונו, כך שגם אם המרואיין יקח את הכסף - הוא לא יכשל באיסור גניבה, כי לקח ממון הפקר, אולם עדיין יש לחשוש לשיטת התוס' שמכשילו באיסור אחר של - נתכוון לאכול חזיר ואכל בשר כשר. וברור שהמנהל בנידון דנן לא יאמר לו מראש שהוא מנסהו, כי אז ודאי שהוא לא יקח את הכסף, וממילא לא יוכלו לאמת את ישרותו.

אין חיוב להפקיר את הממון שברשותו בכדי שלא יכשלו בו הגנבים

משא"כ כאשר אדם הולך ברחוב ויש בכיסו או בביתו כסף רב או בנידון השאלה אם מונח ממילא כסף או רכוש יקר אחר במגירה או במקום גלוי אחר בחדר או שישנן מצלמות נסתרות בחדר וכו', במקרה זה לא עשה המנהל או כל אדם אחר שיש ברשותו רכוש ממוני, שום מעשה חיובי שיכול להכשיל את הזולת, והרי לא נצטוינו להפקיר את ממונינו כדי שגנבים לא יכשלו בלקיחתם. לכן כשלא עשה שום מעשה יזום שיש בו להכשיל אדם אחר, רשאי המנהל להתנהג באופן טבעי, והגב במעשיו הפסיד לעצמו.